

Lunds universitet
Sociologiska institutionen

LUNDS
UNIVERSITET

“Samlade runt vårt köksbord; i familjegruppchatten”

- En undersökning om att göra familjeintimitet i en digital värld

Författare: Emilie Johansson
Kandidatuppsats: SOCK10, 15 hp
Höstterminen 2023
Handledare: David Wästerfors

Abstrakt

Denna uppsats behandlar intimitet och familjeskapande med digitala verktyg i en globaliserad värld innanför ramen av familjegruppchatten. Syftet är att undersöka gruppchattens funktion, dess konsekvenser och betydelser; hur den påverkar individers välmående och deras band till sin familj i en värld vars traditionella värderingar och normer tenderar att lösas upp och bytas ut mot nya. Målet är också att nyansera den positiva inställningen till familjegruppchatten genom att undersöka hur väl den skapar samhörighet och intimitet inom familjer.

Analysen utgår från genus, förhållande till familj, teknologi i vardagen samt digital intimitet. Frågeställningarna är följande: a) vad är gruppchattens funktion och b) hur påverkar denna individers välmående och band till sin familj i ett globaliserat samhälle samt c) finns ett könsmönster i familjegruppchatten?

En övergripande hypotes är att det som förut skapade sammanhållning och samhörighet med familjen nu till viss del har ersatts av eller bytt forum till familjegruppchatten, som en följd av en ökad splittring av familjer av geografiska, kulturella eller arbetsmarknadsmässiga skäl. Två typer av material genererades, dels kvantitativt med hjälp av en webbenkät, dels kvalitativt material bestående av intervjuer. Sex personer intervjuades under en två veckors period och analyserades sedan med hjälp av metoden analytisk parentessättning (Denzin och Lincoln, 2013: 266-267). Webbenkäten fördes in i datorprogrammet SPSS där det kodades och analyserades i enlighet med programmet.

Resultat av analysen är att ett bra familjeförhållande leder till hög aktivitet i familjegruppchatten, att chatten uppfattas som en källa till stabilitet och samhörighet, samt att kvinnor upplevs som mer aktiva och använder chatten på andra sätt än män.

Nyckelord: digital intimitet, teknologi i vardagen, genusperspektiv, välmående i kris, globaliserad intimitet och att göra hem.

Innehållsförteckning

Abstrakt

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Teori och tidigare forskning	2
2.1 Digital intimitet och “livets teknologi”	2
2.2 Genusperspektiv och välmående under kris	3
2.3 Globaliserad intimitet och att göra hem	4
3. Metod och material	5
3.1 Forskningsdesign	5
3.2 Deltagare och urval	6
3.3 Datainsamling	6
3.4 Etik och sekretess	6
3.5 Begränsningar och metodologiska överväganden	7
4. Analys	8
4.1 Digital intimitet	8
4.2 Könsmönster i gruppchatten	14
4.3 Vardagslivets sammanflätningar	15
4.4 Vad heter din familjegruppchatt?	19
4.5 De flesta av de som har ett mycket bra familjeförhållande är med i en gruppchatt	21
4.6 Kvinnor mest aktiva i chatten	24
4.7 Familjeförhållande och kön påverkar chattaktiviteten	26
5. Avslutning	26
5.1 Resultat	26
5.2 Brister i forskningsmetoder	28
5.3 Slutsats	29
6. Referenser	30

1. Inledning

I en värld med splittrade familjer där hälften av alla äktenskap slutar i skilsmässa och där teknisk utveckling, globalisering och ett samhällsklimat präglad av prekaritet leder till familjer som lever tillsammans men åtskilda, i ett land där genomsnittsåldern för att flytta hemifrån är lägst i hela Europa – hur ser familjens samhörighet ut?

Enligt Valentine (2006) har intimiteten inom familjer inte brutits samman i samma utsträckning som vi ofta tror. Istället har den bytt plats. Enligt hennes essä har mycket av det familjeskapande som förut tog sin naturliga plats i hemmet nu tagit sin form på internet. Att chatta har blivit en naturlig del av det sociala livet för många svenskar. Hela 95 procent av internetanvändarna har chattat de senaste 12 månaderna (Internetstiftelsen, 2021).

Forskning om digitala medel fokuserar ofta på framtiden och dess snabba utveckling. Det är viktigt att se hur livet formas efter och av teknologin. I den här uppsatsen undersöker jag hur chattjänster kan ses som ett forum för sociokulturella uttryck. Förtroendefulla nätverk formas och bibehålls inte av teknologi utan av gemenskap, släktskap, historia och kultur. Att undersöka digitalt familjeskapande handlar med andra ord om att undersöka uppmärksamhet och närhet, om familjära infrastrukturer samt om tillhörighet och gemenskap. Föreliggande uppsats handlar om detta.

Frågeställningarna är följande: a) vad är gruppchattens funktion och b) hur påverkar denna individers välmående och band till sin familj i ett globaliserat samhälle samt c) finns ett könsmönster i familjegruppchatten?

2. Teori och tidigare forskning

Diskursen kring relevansen av att studera individen i samband med digital kommunikation har förändrats. Det finns en tendens i forskning som bedrivits tidigare att inte fokusera på känsloliv och dess sammanvävning med digitala verktyg. I samtida forskning ges emellertid vikten av digital kommunikation en alltmer central roll, mycket tack vare ett skifte i hur vi tänker på detta till följd av COVID-19-pandemin (Gong et al, 2023; Valentine, 2006). Den här sektionen kommer att beröra tre huvudsakliga teorier som jag har identifierat under min läsning av tidigare forskning och redogörs för nedan: digital intimitet, livets teknologi, globaliserad intimitet samt genus. Genom min diskussion av tidigare forskning urskiljer jag samtidigt de viktigaste teoretiska begreppen för min analys.

2.1 Digital intimitet och "livets teknologi"

Centralt och återkommande i forskningen om gruppchattar är idén om att de skapar en ny form av "digital intimitet". Laan (2023) undersöker hur muslimska kvinnor med holländsk eller belgisk härkomst med ett gemensamt religiöst mål använder en gruppchatt på WhatsApp. Hennes etnografiska forskning figurerade både online och offline och bestod av sex månaders fältarbete som involverade intervjuer, deltagande observation samt delaktighet i gruppchatten i fråga. Digital intimitet används för att beskriva hur empati, humor, tröst och solidaritet utövas via WhatsApp. Forskare som Laan samt Cruz och Harindranaths (2020) menar att denna intimitet uppstår tack vare att WhatsApp sträcker sig över klasserna, då plattformen erbjuder gratis textbaserad kommunikation och kommunikation via röst, video och bild. Plattformen anses föra människor samman runt en gemensam sak, vilket skapar en känsla av samhörighet (Laan, 2023:215; Cruz och Harindranath, 2020).

Cruz och Harindranaths artikel från 2020 kallar WhatsApp en "livets teknologi" i sin fältstudie av Mexiko, där 60 procent av befolkningen använder plattformen. Författarna menar att WhatsApp har blivit ett nödvändigt verktyg för det ekonomiska, kulturella och sociala livet i hela Latinamerika. WhatsApp beskrivs som livets teknologi i fyra delar: som verktyg för arbete, släktskap, säkerhet, "micromanaging" (ungefär mikrostyrning) och vardagsliv. Dynamiker och ritualer var specifika för varje grupp och både reproducerade samt förstärkte traditionella familjedynamiker. Konflikter i gruppchatterna var vanligt och även specifika metoder för att hantera dessa. På så sätt menar författarna att plattformen, utöver att

förstärka redan existerande familjedynamiker, även skapar nya. De erbjuder en nyanserad bild av familjegruppchattarna och menar att de utgör en källa både till glädje och irritation eller svårigheter.

Författarna kom även underfund med att det var vanligt för deras respondenter att använda Whatsapp för att spåra släktingar och vänner för att säkerställa deras säkerhet. I författarnas konceptualisering av WhatsApp som "livets teknologi" menar de att appen inte bara reproducerar redan befintliga familjedynamiker utan också skapar fenomen som påverkar familjen offline (Cruz och Harindranath, 2020).

2.2 Genusperspektiv och välmående under kris

Ett annat centralt tema i forskningen kring familjegruppchatter är könsmönstret. West och Zimmerman (1987) utmanar hur vi ser på genus och det som förut ofta kallades för könsroller. De kritiserar föreställningen om att dela upp människors könsidentitet i kön och genus. Att "göra genus" innebär att kontinuerligt skapa innebörden av genus genom handlingar. Genus är inte en uppsättning egenskaper, utan skapas genom interaktion (West och Zimmerman, 1987: 129). Det är när denna innebörd och dessa skillnader skapas i sociala situationer som vår "naturliga könstillhörighet" kan realiseras och visas upp (ibid.).

West och Zimmerman menar även att de sociala kategorierna kvinnor och män blir relevanta då människor ska fördela arbete. Obalans uppstår och som följd föreställningen om att exempelvis kvinnor "ska" utföra ett visst arbete på grund av att de är just kvinnor (West och Zimmerman, 1987: 144).

Det här temat styrks ytterligare i en artikel av Gong et al. (2023) där användningen av gruppchattar under kriser som COVID-19 pandemin sägs ha bidragit till bättre familjehälsa och personligt välbefinnande genom förbättrad kommunikation. Gong et al. (2023) fann att flera andra studier visade på att kvinnors digitala kommunikation ökade både innan och under pandemin i syfte att kommunicera med familjen. En förklaring är att pandemin ökade pressen för kvinnor och att de upplevde att de hade fler krav angående omsorg än män (Gong et al, 2023: 9). Pandemin ökade alltså den emotionella bördan för omsorg och samtida informationsteknologi blev ett verktyg för att utföra detta arbete på distans (ibid.). Det kan argumenteras för att gruppchatten då blev ett forum där särskilt kvinnorna hade möjlighet att visa upp sin "naturliga könstillhörighet".

Vidare visade Gong et al.s (2023: 8) studie att gruppchatter hade ett oberoende samband med familjhälsa, personlig lycka och kommunikation inom familjer. En majoritet av dessa samband var beroende av familjens förmåga till och kvalitén på kommunikationen. Detta innebar att då fysisk kontakt var begränsad så kunde användandet av familjegruppchattar associeras till bättre välbefinnande (ibid.).

2.3 Globaliserad intimitet och att göra hem

Globalisering är ett brett begrepp som innebär att världens länder knyts närmare varandra. Både Valentine (2006) och Francisco (2015) tar upp begreppet globalisering inom ramverket för intimitet som ofta antas behöva fysisk närhet. Som följd antas globalisering förhindra detta, men så är inte fallet. Traditionella förväntningar på livsvägar och sociala relationer förändras (Valentine, 2006: 366). Som konsekvens förändras förhållande mellan barn och föräldrar till ett mer intimt sådant (ibid.). Avstånd behöver dock inte innebära slutet för intimitet (Valentine, 2006: 367). Människor som “lever ifrån varandra, tillsammans” inkluderar exempelvis familjer där medlemmar arbetar i skift eller långt borta, särbos, transnationella familjer eller där rutiner håller medlemmarna ifrån varandra. Internet gör det möjligt att bibehålla intima förhållanden på distans (Valentine, 2006: 369;374). Författare Francisco (2015) behandlar globalisering och intimitet inom ramen för arbetsrelaterad migration. Informationsteknologi, även om hon även problematiserar den positiva bilden av det, tillåter migranter och deras familjemedlemmar att vara sammankopplade och skapa nya sätt för intimitet även då de befinner sig långt ifrån varandra.

Valentine skriver även om en nedbrytning av traditionellt familjeliv och menar att detta inte innebär familjens död som sådan, utan endast signalerar ett nytt sätt att “göra familj” på. Det är här, enligt henne, som internet kommer in. Hon menar att för både familjer som “lever ifrån varandra, tillsammans” och för familjer som är splittrade geografiskt så erbjuder internet som sagt nya möjligheter för intimitet (Valentine, 2006: 369). Valentine menar att ett utbyte på internet både ersätter och skapar nya sätt att reproducera vardagshandlingar (Valentine, 2006: 370).

Ett viktigt begrepp som definierats av Laan i den ovannämnda studien är “homemaking” (ungefär “att göra hem”). Hon definierar begreppet i en kontext av transnationell migration och förklarar hur detta handlar om den sociala, materiella och emotionella handlingen av att få en främmande miljö att kännas “hemma” både i termer av

rum och person. "Hemma" är inte nödvändigtvis knutet till tid och plats utan involverar sociala, emotionella och kulturella aspekter (Laan, 2023: 220).

Laan menar att WhatsApp visar att denna handling kan ske i digitala utrymmen och argumenterar för att gruppchatten hon studerade alltså är mycket mer än ett verktyg för kommunikation. Chatten var en viktig beståndsdel i medlemmarnas gemensamma mål, en religiös migration till Marocko, och skapade i det en känsla av religiös och legitim samhörighet. Det handlade om åstadkommandet av intimitet "hemma" i en främmande miljö.

3. Metod och material

3.1 Forskningsdesign

Jag har valt att använda mig av en *kvantitativ* metod för att undersöka familjegruppchattar eftersom siffror kan säga mycket om ett fenomen vad gäller översikt, frekvenser och olika statistiska samband. Jag valde att också undersöka familjegruppchattar *kvalitativt*. Rennstam och Wästerfors (2015) skriver: "(...) kvalitativ metod har utvecklats för att utforska sådant som inte kan beskrivas med siffror" (Rennstam och Wästerfors, 2015: 13). Kvalitativ metod "(...) är skapad för att förstå social interaktion och vad olika samhällsliga fenomen betyder i det sammanhang där de skapas" (ibid.). Att kombinera dessa två metoder ger en bred bild över upplevelsen av en familjegruppchatt, och där den ena metoden misslyckas med att förklara ett fenomen är det meningen att den andra ska ta vid och fylla igen hålen. Den sociologiska termen för att kombinera två metoder kallas "mixed methods" (blandade metoder) och används för att balansera vardera metodernas styrkor och svagheter i syfte att skapa "rika nivåer av data för att belysa viktiga sociologiska frågor" (Pearce, 2012: 841).

Grundmotivet till en undersökning av familjegruppchattar är en vilja till att undersöka ett fenomen, som har studerats i akademiska cirklar men som jag inte upplever talas om i vardagen. Jag går in i studien med förutfattade meningar men med vetskapen om att dessa gärna får utmanas då mina hypoteser testas systematiskt (Rennstam & Wästerfors: 2015; 15).

Min teori bygger på tre centrala koncept som även min analys utgår från: digital intimitet, livets teknologi, globaliserad intimitet och genus.

Efter insamling av data och utformning av teori utfördes en sortering utifrån innehåll och tema. Datan kodades sedan med hjälp av metoden analytisk parentessättning (Denzin och Lincoln, 2013: 266-267). Den kvantitativa datan fördes in i datorprogrammet SPSS där det kodades och sedan analyserades. Under analysarbetet gick jag kontinuerligt tillbaka till empirin och den tidigare forskning jag läst.

Analytisk parentessättning är en analysmetod där forskaren strävar efter att balansera “hur” och “vad” i syfte att få fram ett “varför. Sammanfattningsvis innebär metoden att i kodningen av det kvalitativa materialet undersöks först vad respondenterna säger, och sedan hur de säger det (Rennstam och Wästerfors: 53). Fördelar med denna metod är enligt författarna att den är “temporär och lekfull” samt att den förser forskaren med en “förklarande kraft åt kvalitativa studier” (ibid: 54).

3.2 Deltagare och urval

Intervjupersoner valdes från min bekantskapskrets för tillgänglighet och bekvämlighet. Detta säkerställer inte representation av populationen. Traditionell svarsfrekvens kan inte beräknas för enkäten då en länk laddades upp på sociala medier och det är omöjligt att räkna ut vilka som *inte* klickade på den.

Målgruppen var individer mellan 20-70 år som hade en koppling till chattande och/eller familjegruppchattar.

3.3 Datainsamling

De sex intervjuerna varade cirka en timme varav 20 minuter bestod av intervju. Dessa ägde rum över telefon eller ansikte mot ansikte. De spelades in på min telefon. Enkäten delades på mina privata sociala medier och skickades även runt av både mig och andra, den var öppen för respons mellan 15-30 november 2023.

3.4 Etik och sekretess

För att säkerställa korrekt etiskt utförande av min studie följde jag de principer tillhandahållna av Vetenskapsrådet (Eldén, 2020; 30). Dessa innefattar informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Mina respondenter informerades innan intervjun samt i introduktionen av enkäten om studiens syfte, att deras

deltagande är frivilligt samt hur lång tid ungefär det skulle ta. Inspelningar och transkriberingar samt enkätsvar förvarades på min personliga dator tills de raderades efter examinationen. Inga e-postadresser samlades in för enkäten och samtliga respondenter blev informerade om att de skulle förbli anonyma. Dataskyddsförordningen togs i åtanke vid utförandet av enkät i form av informerat samtycke och att jag tillhandahöll respondenter med min e-postadress vid eventuella frågor (Eldén, 2020: 139).

Jag ändrade namn på personer i transkriberingen av mina intervjuer för att värna om deras integritet. Eldén menar att en omskrivning kan leda till tolkningsproblem och att namnbyten måste ske med eventuella associationer i åtanke. Jag valde därför att "döpa" om mina respondenter till namn som på ett mycket vagt sätt korresponderade med deras bakgrund (Eldén, 2020: 132).

Eldén framhåller också en öppenhet i analysarbetet. Detta innebär att säkerställa kritik mot sina egna antaganden genom att läsa igenom materialet flera gånger. Under sortering av data bör man som forskare också vara öppen för omprövningar (Eldén, 2020: 128). Hon menar att det är "etiskt förkastligt" att bara välja ut fall som stödjer ens inledande hypotes under reduceringen (Eldén, 2020: 129). Till sist menar hon att diskussionen bör utmärkas av en "respekt" för empirin för att säkerställa att den redovisas för rättvist. Med utgång ur detta vidtog jag vissa åtgärder för att säkerställa att min analys var etiskt korrekt (ibid.).

3.5 Begränsningar och metodologiska överväganden

Jag valde intervjupersoner ur mitt egna nätverk, ett val som baserades på tillgänglighet och bekvämlighet. Detta kan innebära en begränsning i urvalets representativitet och försvårar även generalisering. Eldén (2020) menar att en forskare bör sträva efter att nå en bredd av olika grupper angående etik när det kommer till urvalet (Eldén, 2020: 79-80). Mina respondenter var i ungefär samma ålder förutom en. Hälften var män och hälften kvinnor. De kom från olika länder och socioekonomiska förutsättningar. I en efterföljande studie om familjegruppchattar bör intervjupersonerna vara i mer varierande åldrar för att undersöka hur faktorer som ålder spelar in i upplevelsen och urvalet baseras på någonting annat än tillgänglighet.

Enkäten som låg till grund för den kvantitativa analysen marknadsfördes via mina personliga sociala medier och genom direkt delning mellan människor. Enkäten erbjöds både på engelska och svenska. Då enkäten marknadsfördes på detta vis så kan det inte antas vara

ett sannolikhetsurval (Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen, 2018: 103). Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen menar att kvalitativa undersökningar har högre validitet än kvantitativa tack vare större flexibilitet i intervjusituationen (ibid: 105). I bakgrund mot detta bör den kvantitativa analysen i denna uppsats inte ses som representativ för populationen i sin helhet, utan bör istället ses som ett komplement till den kvalitativa undersökningen.

Min studie erbjuder en utveckling av existerande begrepp och bidrar till den växande litteraturen om teknologins påverkan på människors sociala relationer och välbefinnande i en globaliserad värld. Jag hoppas att min studie kan fungera som inspiration och ge upphov till en vilja att forska vidare i detta mycket viktiga ämne.

4. Analys

Sex personer intervjuades för denna studie, tre kvinnor och tre män. De kommer från olika etniska samt socioekonomiska bakgrunder och talar olika språk, men är ungefär i samma ålder: 20-30, förutom intervjupersonen "Håkan", som är i 60-årsåldern. Intervjuerna genomfördes ansikte mot ansikte eller via telefon. Svar på engelska har översatts till svenska. Kommentarer som jag (intervjuaren) gjort är markerat i **fet** stil. Fem av sex intervjupersoner var medlem i en familjegruppchatt.

4.1 Digital intimitet

Digital intimitet inbegriper och beskriver hur individer visar empati, tröst, humor och solidaritet via chattforum. Intimitet betyder inte bara fysisk närhet utan är någonting som inbegriper vetskap, acceptans och en uppskattning av den andra personens identitet (Laan, 2023: 4; Valentine, 2006: 365). Att "göra intimitet" är således att "visa att man bryr sig" och att göra "digital intimitet" är att visa detta med hjälp av informationsteknologiska verktyg.

Enligt Valentine (2006) görs intimitet digitalt till följd av globalisering och en våg av individualism. Familjer lever "tillsammans men åtskilda". Internet utökar möjligheterna för daglig och meningsfull kontakt för dessa familjer. Även ett geografiskt avstånd ger upphov till användandet av digitala medel för att visa intimitet och kärlek. Detta avstånd är ofta en konsekvens av arbetsrelaterad migration men kan också vara som en följd av exempelvis studier utomlands (Valentine, 2006: 374-375).

Mina respondenter visade prov på ett görande av digital intimitet av olika anledningar. Precis som att det finns många sätt att visa att man bryr sig så finns det många sätt att göra digital intimitet. Intervjuperson Saga har två familjegruppchattar: en med närmsta familjen och en separat för endast henne själv och sina syskon. I Sagas familjegruppchatt delar medlemmarna lite vad som helst, och detta ger en känsla av samhörighet trots att de bor långt ifrån varandra. Till frågan på “vad delar du vanligtvis i en gruppchatt” svarade hon:

Med familjegruppchatt så är det lite olika, kan verkligen vara allt mellan himmel och jord. Det kan vara roliga videor, typ, vad som händer i (stad) eller när jag reser kan jag uppdatera status med vad jag håller på med. Allt möjligt; det kan också vara memes eller nyheter om vad som händer i (stad), typ den stormen som hände. Jag kan uppdatera liksom; “okej, jag är i säkerhet” eller så här, det som händer, jag blir ändå påverkad av det - vi kan skriva om allt möjligt.

Gabriela är med i cirka 20 gruppchattar. Hon har en familjegruppchatt med närmsta familjen samt ytterligare familjegruppchattar som består av släktingar i olika konstellationer.

(Jag har) en med min syster och mina föräldrar, att vi är som familjen familjen.

Genom att upprepa ordet familj två gånger markerar Gabriela att den gruppchatt hon har med sin mamma, pappa och syster är av extra betydelse. Aktiviteten i de familjegruppchattar som består av släktingar beror från dag till dag, ofta frågar de henne hur hon mår eftersom de inte ser henne ofta då hon flyttat från landet, eller delar bilder på barnen.

(...)¹ och sen har jag den med mina föräldrar och min syster, vi pratar dagligen där. Jag frågar dem hur de mår, de frågar mig också detsamma. Vi skickar också mycket memes, min syster skriver också mycket bullshit, mycket bilder på katterna, jag frågar dem hur katterna mår.

Vad skriver hon oftast där?

Typ “Gabriela hur mår du”, de delar med sig av skvaller från byn, de frågar mig hur jag mår, talar om hur deras dag var men jag skulle säga att det viktigaste är fotona på

¹ (...) står före utesluten text

katterna. Eller kanske är det för att jag lägger större vikt vid katterna än andra saker, kanske jag är en dum och självisk person.

Gabriela beskriver hur vardagliga saker delas i hennes familjegruppchatt. Genom att uppdatera varandra om livet hemma, att känna sig fria att skriva vad som helst och skicka roliga bilder kan de behålla en samrörelse med varandra även då de befinner sig på olika platser. Utbytet rör ämnen och perspektiv som hade naturligt delats av familjemedlemmarna om de fortfarande befunnit sig under samma tak, men som nu delas i gruppchatten.

Att känna en samhörighet med familjemedlemmar som bor långt bort löper som en röd tråd genom alla intervjuer. Intervjuperson Håkan är medlem i en familjegruppchatt med sina barn och deras mor, en gruppchatt med bara sina barn och en gruppchatt för arbetsrelaterade saker. Då jag frågade Håkan om han känner att hans familjegruppchatt ger honom en känsla av "hemma" då han befinner sig annorstädes så svarade han:

Ja absolut, det är nånting som, om jag ser nånting eller upplever så skickar jag det då och då ger detta mig en känsla av att "nu talar jag om för de därhemma vad som händer"

"Nu talar jag om för de där hemma vad som händer" är ett sätt att visa digital intimitet i en geografiskt splittrad familj. Hade familjemedlemmarna bott under samma tak hade de inte behövt tala om för varandra vad som händer, de hade sannolikt upplevt det samtidigt eller i samma takt. Genom att skicka bilder och ge uppdateringar på sitt liv så reproducerar Håkan i ett digitalt forum det som annars kommer naturligt av att bo ihop. Familjegruppchatten ses som ett utrymme för att enkelt dela med sig av vardagslivet, han anser inte att privata saker delas där:

Jag skulle nog säga att de spelar ungefär samma roll som jag; de delar lite grejer, alla tre då utöver jag. Saker som händer eller saker som de tänker på eller saker som gör dem upprörda eller glada eller så.

Jag tror inte vi delar riktigt privata saker egentligen numera där. Däremot saker som man vet att de andra kanske har något intresse av eller det är bara skönt att få ut sig. Ibland blir man arg på något som står i tidningen eller i media på något sätt.

Att känna och göra intimitet via ett digitalt medel föregås dock av att man redan har en god familjedynamik. Alice är aktiv i fem gruppchattar varje dag varav en av dem är en familjegruppchatt med bara de närmaste. Hon bor i en annan stad än sin familj och svarade följande då jag frågade henne om gruppchatten ger henne en känsla av "hemma":

Det är som att jag kan alltid nå ut dit ifall jag behöver hjälp med någonting eller råd. Jag tror att generellt om jag vill nå de människor som står nära mig samt jag har en god kontakt med min familj så då är det som, det är logiskt att jag kan nå dem och det känns som hemma.

Att bo långt ifrån varandra geografiskt ger upphov till utrymmen digitalt för att behålla kontakten och reproducera vardagsföreteelser (Valentine, 2006; Francisco, 2015). Francisco erbjuder i sin artikel från 2015 en nyanserad bild av användandet av teknologi för detta ändamål. Hennes studie behandlar transnationella familjer där teknologi lindrar några av de smärtor som kommer med att leva åtskilda (Francisco, 2015:175). Internet öppnar upp ett "fönster" till de familjemedlemmar som bor långt bort och tillåter dem att hålla sina liv sammankopplade samtidigt som det skapas nya sätt för intimitet att ta uttryck (Francisco, 2015: 180).

Jag fann i mina intervjuer exempel på detta. Håkan berättade att hans familjegruppchatt skapades då en av medlemmarna flyttade från staden de gemensamt bodde i, i syfte att kunna hålla kontakten bättre. Saga menade att aktiviteten i hennes familjegruppchatt ökade då hon under en tid bodde i ett annat land. Hon skickade bilder på allting; sitt nya kontor, på gatan, sevärdheter med mera och menade att detta fick henne att känna sig närmare sin familj på grund av det visuella elementet med bilder och de uppdateringar som delades.

Jag fann i min intervju med Alice att en geografiskt splittrad familj inte alltid anses leda till en ökad aktivitet i familjegruppchatten. Alice och jag möttes då hon gjorde utbytesstudier i Sverige, och jag frågade henne ifall aktiviteten i hennes familjegruppchatt ökade under denna tid:

Inte specifikt. Jag tror att det finns två anledningar. För det första så föredrar jag att ringa och sedan berätta för dem om saker. För det andra så ville jag inte "stalka" eller

posta för mycket i gruppchatten så det är inte så att jag postade en bild på varenda rolig sak eller vackert landskap för jag tänkte i mitt huvud “okej det är kanske inte så intressant för dem i denna stund och jag kommer att visa dem allting senare när vi träffas ansikte till ansikte” och då kan jag berätta historien om det och då kommer det att vara bättre.

Nyckelorden här är “jag kommer att visa dem allting senare när vi träffas ansikte till ansikte”. Gruppchatten agerade mer som ett komplement till intimiteten inom familjen, den riktiga intimiteten fanns då de träffades fysiskt. Detta återfanns även i intervjun med Gabriela. Hon menade att hon kunde känna stabilitet och samhörighet med familjen nu då hon lever utomlands, men att familjen är nyckeln till stabilitet.

Jag skulle säga att nu när jag lever utomlands så ja. Helt ja. Eftersom jag inte tycker om telefonsamtal och det är också lite dyrt att ringa och på WhatsApp kan jag ringa dem gratis så det hjälper mig att hålla kontakten med dem. Angående stabilitet, jag menar familj är en nyckel till att ha stabilitet, om din familj är stabil och de frågar dig på daglig basis, du ser att någon vill veta av dig, vill ta hand om dig, så i slutändan, stabilitet, ja.

God familjedynamik leder till att familjegruppchatten alstrar digital intimitet. Elvis tycker att familjegruppchatten får honom att känna att sina familjemedlemmar fortfarande är hos honom då han befinner sig ifrån dem. Men vid frågan på om han känner sig utanför ibland så svarade han följande:

(...) familjen, det är ibland, ibland kan man känna sig lite utanför i den chatten. Jag märker ibland att till exempel när man väl svarar på vissa grejer så kan det hända att man ibland inte får någon respons tillbaka. Vissa saker man frågar om eller man kan skicka en video eller bild och så förvänta sig respons tillbaka och ibland får man inte det heller och så börjar samtalsämnet bytas helt plötsligt. Det är de här få tillfällena man kan känna sig utanför men det är ändå de incidenterna som händer så pass sällan, men det är de enda tillfällena jag känner mig lite utanför faktiskt.

Ali är med i över 30 gruppchattar varav de flesta har specifika syften som arbete och bostadssökande eller består av löst bekanta. Gruppchattarna skapas inför specifika event och

upplöses sedan. Han är inte medlem i en familjegruppchatt och anser inte att chattande är ett bra sätt att hålla kontakt med andra människor samt är inte särskilt aktiv i dem.

Det finns ingen röst bakom det, vilken chatt som helst, det är bara dessa ord. Ingen röst, ingen vibe, inga känslor, ingen känsla, jag tycker inte om det. Jag föredrar att om jag vill förklara någonting, väljer jag hellre röstmeddelande eller om det är nödvändigt så ringer jag den personen.

Tycker du att den här gruppchatten som du talar om ger dig en känsla av samhörighet och stabilitet?

Inte alls. Inte dessa kontakter och stabilitet, det är för obligatoriskt, förlåt men det är för typ, det är inte permanent, jag sparar inte ens personers nummer längre. Jag går och kollar chattarna från det förflutna för att komma ihåg vem den personen var. Eftersom människor kommer och går alltså verkligen, det finns inte en verklig djup kontakt med någon, så fucked up.

Vid frågan på varför hans familj inte har en familjegruppchatt så svarade han att det är för att de sparkade ut honom från hemmet för 16 år sedan. Han har kontakt med sin mamma, men det är svårt för dem att anknyta sig till varandra eftersom de inte träffats på länge. Deras kontakt alstrar inte digital intimitet, då banden mellan dem är svaga. Alis ord nedan kan tolkas som att hans chattande är en påminnelse om att banden är svaga där det finns en förväntan om motsatsen. Ali ser chattande som potentiell intimitet, men i hans fall så uteblir närheten:

Så hur håller du kontakten med din familj ifall du gör det?

Faktiskt så gör min mamma det mest. Hon försöker hålla kontakten men hon vet inte, alltså jag kan se att där finns en vilja men hon bara gör ... eftersom vi har varit ifrån varandra i ett decennium nästan, och nu börjar vi lära känna varandra igen, vi vet inte hur vi ska närma oss varandra. Ibland så talar hon om saker som inte intresserar mig, samma som jag, ibland säger jag någonting om saker som inte intresserar henne, och

sen kan vi inte riktigt få till en kontakt oss emellan. Så ifall det ska hända någonting, ett firande exempelvis så skickar vi bara typ en glad eller typ grattis till varandra.

Så du har många gruppchattar och du känner inte att du är en stor del av dem?

Kanske söker jag efter en kontakt, det är allt. Jag känner att jag, du vet ibland så letar du efter någonting som djup kontakt, och du letar efter det typ, överallt, ja ibland är det det jag gör.

4.2 Könsmönster i gruppchatten

Att göra genus sker i vilken social situation som helst och är inte en uppvisning på de naturliga skillnaderna mellan könen utan en uppvisning på själva produktionen av skillnaden i sig (West & Zimmerman, 1987: 138). Jag argumenterar för att familjegruppchatten är en feminint kodad arena då den berör omsorg och omhändertagande. Det som sker där förväntas främst vara ett närhets- och omsorgsarbete även om det finns varianter som snarare handlar om mediedebatter, politiska åsikter och så vidare. Familjegruppchatten blir då en social situation där skillnaderna mellan könen förväntas visas upp. Detta sker då helt omedvetet, precis som i andra sociala situationer, och är ett resultat av en socialisering från tidig ålder. Att familjegruppchatten är ett forum för traditionellt feminina uppvisningar kan leda till att män håller sig borta från det, genom att helt enkelt inte vara lika aktiva, eller genom att skriva andra saker. Familjegruppchatten fungerar generellt sett *inte* som ett forum för att göra konventionell maskulinitet.

Elvis menade att han inte är särskilt aktiv i sina gruppchattar. Han svarar sporadiskt på meddelanden, ger uppdateringar inför evenemang, håller koll på tider etcetera. Självmant skriver han bara några få gånger, han beskriver det som att han mest är där för att svara på meddelanden. Istället är det de äldsta kvinnorna i familjen som är mest aktiva:

Ja, det är väldigt olika eftersom jag har en del medlemmar i familjegruppchatten men jag hade kunnat säga att min äldsta lillasyster är mer den som kan skicka lite videos, lite bilder på vad som händer nu för tiden eller gamla foton eller gamla videor på saker som hänt i familjen för några år eller månader sedan, såna här grejer. Min andra syster kan mest skicka lite videor på vad de gör nu för tiden och säger vad som händer under veckan ifall det är några planer eller så som kommer upp på tal. Min mamma är

mest där för att svara och kan ibland också skicka lite gamla foton och videor med men min pappa och min lillebror brukar inte vara aktiva alls där inne och så. Min yngsta lillasyster är bara med där för att svara på allt och kanske skriver väldigt sällan.

Vem är mest aktiv i den chatten skulle du säga?

Ja, alltså, det är mina systrar som är mest aktiva hade jag sagt. Det är nog min äldsta lillasyster och min näst äldsta syster.

I Alices familjegruppchatt är hennes pappa den som också är minst aktiv. Hon menar att detta beror på att han och hennes mamma ofta är tillsammans så de talar vid ansikte mot ansikte, ändå är det mamman som skriver i gruppen och förmedlar information om planering eller saker som handlar om familjen. Hon beskriver det så som att hon är den mest responsiva personen, svarar på varenda meddelande, och hennes bror svarar om han kan kombinera det med ett skämt. Hon svarade följande på frågan om vilka som är mest aktiva i chatten:

Jag tror att min mamma är den som spelar den mest aktiva rollen i det att hon ger mycket information, mest angående planering men hon skickar också bilder av exempelvis min farmor när hon är där. Jag tror att min pappa är den minst aktiva också för att han och min mamma så ofta är tillsammans så då kommunicerar de antagligen redan irl. Min bror och jag ja, jag tror att vi är lika, jag tror att jag är den mest responsiva, liksom jag svarar antagligen till varje meddelande och min bror kommer göra så om han kan lägga in ett skämt också. Han är lite av den roliga killen.

4.3 Vardagslivets sammanflätningar

Cruz och Harindranath (2020) benämner WhatsApp som ett "livets teknologi" och uträner fyra stora områden där denna kommunikationstjänst flätas in i vardagen: som ett verktyg för släktskap, för arbete, för säkerhet, mikrohantering och vardagsliv.

Valentine (2006) menar också att internetbaserad kommunikation kan användas för att bibehålla familjenarrativ och en känsla av tillhörighet till ett hemland för familjemedlemmar som befinner sig i andra länder. Föräldrar kan använda sig av det för att lära andra eller tredje generationens invandrarbarn om deras härkomst genom att skicka exempelvis musik, videor eller nyheter (Valentine, 2006: 376). Det kan med andra ord argumenteras för att

familjegruppchatten kan resultera i en känsla och en reproduktion av släktskap och familjehistoria.

Saga beskriver hur hennes mamma, som har sitt ursprung i ett annat land, delar med sig av sådant som relaterar till detta land:

Mamma brukar skicka mycket relaterat till (land), alltså allt som handlar om historia och geografi, landskap, det brukar hon dela med.

Det gör min mamma också, alltid grekisk musik.

Ja, musik också. Allt möjligt; kultur, historia, allt från (land) delar hon och politik.

Cruz och Harindranath (2020) menar att chattgrupper används för att säkerställa familjemedlemmars säkerhet genom exempelvis spårning. Kvinnor särskilt hade egna grupper där de delade information om potentiellt farliga situationer. Mina respondenter talade om COVID-19 pandemin som en orolig tid där familjegruppchatten användes för att säkerställa säkerhet, dela med sig av viktig information och hålla sig uppdaterad om de andras fysiska och psykiska välbefinnande. Saga svarade följande på frågan om aktiviteten ökade i hennes familjegruppchatt under pandemin:

(Det) ökade. 100 procent. Jag minns att jag skulle ta tåget hem precis några dagar innan pandemin började, innan det utbröt i min stad. Det var två dagar så planerade jag, jag skrev att jag skulle hem och hälsa på familjen. Så bestämde de att stänga bron så jag kunde inte hälsa på då blev det så - asså det var där det började - då blev jag mer aktiv i den familjehatten; uppdaterade hela tiden nya artiklar både om corona men också regler.

Gabriela talade också om COVID-19 pandemin, som hon spenderade i lockdown med sin familj. Aktiviteten i familjegruppchatten gick ned eftersom de befann sig under samma tak, dock ökade aktiviteten i de chattar hon hade med övriga släktingar. Medlemmarna kontaktade varandra för att fråga om välbefinnande och hälsa, samtidigt som de gjorde det för att liva upp stämningen och ha roligt i en svår situation:

Ja, jag menar, det är också så att du har mer fritid. Det är en tid då du blir orolig om dina familjemedlemmar, du vill se att de är okej, ifall de är sjuka, hur de mår. Du är också uttråkad så det är kanske så att du inte har pratat med din familj eller dina kusiner från den andra byn i typ tre månader men nu när du befinner dig i en pandemi så är du uttråkad - du försöker göra någonting roligt ha videosamtal du vet.

Planering och praktikalitet uppstod som ett tema genom intervjuerna och ännu ett sätt för chatten att flätas samman med vardagslivet. Familjegruppchatten är ett verktyg för att hantera familjeärenden på ett effektivt och snabbt sätt då informationen når ut till alla på en gång och även till de familjemedlemmar som kanske inte bor hemma. Då jag ställde en öppen fråga till Alice om vad hon brukar dela med sig av i sin familjegrupp chatt så svarade hon:

Praktiska saker likväl som roliga eller intressanta saker. Jag skulle säga för att arrangera typ ett datum eller plats och en tid för att ha middag för någons födelsedag eller för att skicka en intressant bild av oss själva, inte en internet meme eller så, men bara någonting roligt. Saker som händer familjemedlemmar.

Så du gör mycket planerande i denna gruppchatten säger du?

Ja. Till exempel "kan jag komma och äta, kan jag komma för middag hemma ikväll", min bror eller jag frågar det och sedan min mamma som säger "okej, vi äter vid 18.30" eller något liknande.

Familjegruppchatten som ett livets teknologi är sammanlänkat med produktionen eller görandet av digital intimitet. Att dela med sig av vardagslivet via uppdateringar, planering, humor, släktskap med mera är att använda sig av chatten som ett verktyg för att i slutändan skapa intimitet. Håkan delar inte med sig av privata saker i familjegruppchatten, istället ses den som ett forum för att enkelt dela med sig av vardagslivet:

Ja. Jag tror inte vi delar riktigt privata saker egentligen numera där men däremot saker som man vet att de andra kanske har något intresse av eller så är det bara skönt att få ut sig ibland: man blir arg på något som står i tidningen eller i media på något sätt.

Gabriela talade varmt om de bilder på hemmet och sina katter som hon får via sin familjegruppchatt. Precis som Håkan så menar hon att seriösa eller privata saker inte delas i chatten, utan oftast handlar det om vardagliga saker:

Vi pratar också om seriösa saker typ om någonting händer i mitt liv som jag behöver råd om från mina föräldrar. De skriver seriösa saker där men det är kanske en gång var tredje månad eller något liknande. Mesta delen av tiden handlar det om hur vi mår eller vad vi har gjort under dagen.

Det finns vissa saker som helt enkelt inte delas i familjegruppchatten. Håkan har en separat familjegruppchatt med bara sina två barn, för att diskutera sådant som inte "har något med mamman att göra". Saga har ytterligare en familjegruppchatt med bara sina syskon där de delar bilder som de inte vill att sin mamma ska se, eller gör upp planer som bara gäller dem.

Även om vardagliga saker är det som delas mest i chatten så fann jag att även stora livshändelser fick plats där. Elvis befann sig på en annan ort då hans syster fick barn och fick ta del av nyheten i gruppchatten. Han beskriver hur det plingade i chatten hela dagen och kvällen med information och bilder. Han säger följande:

Jag fick reda på det via min lillasyster, hon hade ringt mig och jag missade det samtalet sen fick jag veta det genom att i min familjegruppchatt hade det skrivits massa meddelanden och skickats massa videor och bilder. Så via familjechatten så fick jag se alla de meddelanden om att hon fött och alla bildbevis och alla videoklipp och så fick jag reda på att en stor händelse hänt.

Var du ledsen över att du fick reda på det via gruppchatten?

Nej, det var jag inte i och med att jag fick syn på tidigare att jag haft syskon som försökt ringa mig men jag var inte tillgänglig då, men det gjorde mig inte ledsen att jag fick reda på det genom familjegruppchatten, jag blev bara lycklig över att jag fick reda på det iallafall. I vissa fall så behöver man inte vara med på plats, utan så länge man känner sig inkluderad så fungerar det lika bra tycker jag.

Det faktum att Elvis inte brydde sig om att nyheten delades i ett digitalt forum, utan kände sig minst lika nöjd som om han varit med på plats, tyder på att familjegruppchatten fungerar som ett bra substitut för att dela livshändelser med varandra då man befinner sig t åtskilda geografiskt.

4.4 Vad heter din familjegruppchatt?

Tabell 1.0. Frekvenstabell över namn på familjegrupper.²

Namn	Frekvens
Familjen/familj/familjchatten/fam etc	14
Ej svarat	9
Ej namngivet	3
Efternamn/ familj + efternamn	2
Våra namn	1
“Lyckan”	1
Adams kungadöme	1
Anders vänner	1
Det gröna fönstret	1
Familjen annorlunda	1
FischerKinder	1
Hemadress	1
Ima boga	1
Los Perez & primos på äventyr	1
Örn	1
Notbor	1
TOTAL	40

Se tabell 1.0 för en frekvenstabell på de namn som enkätrespondenterna har givit sina familjegruppchattar.

Analytisk parentessättning handlar om att uppmärksamma inte bara *vad* respondenterna utan också *hur* de säger det, för att få fram ett *varför*. Jag frågade mina respondenter vad deras familjegruppchattar hette både i enkät och i intervju. I intervjuerna ställdes frågan oftast i slutet och jag märkte ett direkt skifte i humör och utstrålning. Under intervjuens gång kommer man in i ett lugn, tonläget förändras mindre och mindre,

² Namnen är fiktiva för att skydda respondenternas integritet

respondenten är ofta i djupa tankar. Då jag frågade om vad gruppchattarna heter så brast både Elvis och Gabriela ut i skratt. De var sedan fulla i skratt under hela sin förklaring av vad namnet betyder, stannade ofta upp för att se vad min reaktion var, och var mer avslappnade efter samt hade ett leende på läpparna. Vad man döper sin familjegruppchatt till hör ihop med dess funktion – att skapa en samrörelse, en gemenskap, en tillhörighet. Detta märktes i hur de intervjuade formulerade sig apropå chattnamnen.

Elvis gruppchattsnamn var ett internskämt som härstammade från en av medlemmarna i släkten. Det är ett “perfekt namn” eftersom alla i familjen kan relatera till det.

Att samlas kring en gemensam sak är att skapa intimitet och samhörighet, det är också någonting som drar en tydlig gräns mellan den intima gruppen, familjen, och världen utanför. Bara de som är med i familjen förstår namnet, och därför är de ett och samma.

Jaha, haha, okej. “Ima boga”. Ima boga det är på mitt språk och det är mer det, vi valde just det namnet eftersom det var ett internskämt i och med att min mormor brukar säga “ima boga” väldigt många gånger när hon ska prata om någonting djupt eller när hon ska lära en något nytt och läxa upp en och så vidare. Hon brukar alltid avsluta sin historia med ima boga, så har det blivit ett sådant internskämt nu mellan mig och min familj, just hela den här frasen som hon använder. Så då kom vi på att ima boga är det perfekta namnet eftersom vi alla känner till det, vi alla fattar vem vi tänker på när vi hör just de orden tillsammans så. Ja, det var så ima boga kom upp.

Gabrielas gruppchattsnamn var också ett internskämt baserat på olika politiska åskådningar, någonting som skulle kunna ha skapat slitning och friktion i gruppen men istället, i formen av satir, gör motsatsen. Hon svarade på frågan:

Chatten med mina föräldrar, vi har lite mörk humor i min familj så vi är en vänsterorienterad familj och min syster är super höger. Så då gjorde vi det för skojs skull, du vet, den heter X-Y, X är efternamnet på frun till vår gamla diktator, och Y är slang för “vänster” i landet så X är för mina föräldrar och jag och Y för min syster. Jag menar, jag vill inte skriva ned detta för uppsatsen om det ska synas så här...

Båda två lät förvånade och glada när de fick frågan. Det kontinuerliga skrattet och Gabrielas sista kommentar, om att hon inte vill att detta ska skrivas ned för min uppsats, tyder

på att det är någonting synnerligen privat, intimt, någonting som ses som så vardagligt och trivialt att det skulle vara fel att ha med det i något så "seriöst" som en akademisk uppsats . Tvärtom är det väldigt viktigt att ha med i en studie som undersöker familjeintimitet i digitala forum. Det faktum att namnet ses som någonting privat bekräftar hur sammansluten gruppen faktiskt är.

På samma sätt som Gabriela och Elvis uppvisade glädje i form av skratt för att göra det enklare att berätta om en positiv men privat företeelse så använde Ali humor för att mildra slaget då han förklarade varför han inte har ett intimt förhållande med sin familj. Vid frågan på om han har en familjegruppchatt, så svarade han att han inte hade det tack vare att de tvingade honom ut ur huset vid tidig ålder. Ett privat och potentiellt känsligt ämne som bäddas in med hjälp av humor. Att avsaknaden av intimitet tycks kräva en sådan inbäddning bekräftar regeln - intimiteten är oerhört viktig för individen.

Så du har inte detta förhållande med din familj?

Exakt. Jag är en flykting, föräldralös, svart. Min pappa använde heller inte kondom, så därför är jag här.

4.5 De flesta av de som har ett mycket bra familjeförhållande är med i en gruppchatt

Ruta 1: Översikt över respondenterna

82.5 procent av totalt 40 respondenter svarade att de tillhörde en familjegruppchatt

66.7 procent identifierar sig som kvinna och 32.5 som man

Ålderskategorin 21-30 var störst med 50 procent av respondenterna som tillhörde denna. Minst var ålderskategorin 41-50 med 7.5 procent av respondenterna tillhörande denna.

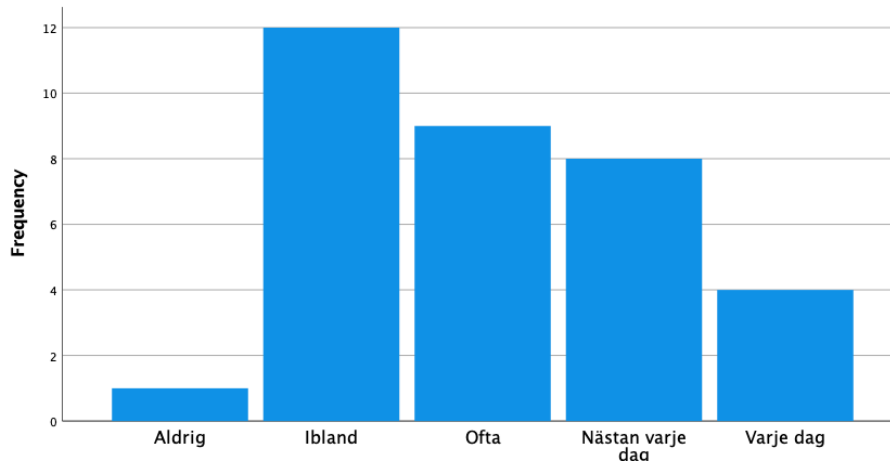
Hälften av respondenter bor i samma stad eller land som sin familj och hälften gjorde inte det. Av dessa ansåg 65 procent att aktiviteten i familjegruppchatten ökade då de flyttade bort från ursprungsfamiljen.

Detta tyder på att de flesta anser att aktiviteten ökade i gruppchatten när de flyttade, givet att de redan hade en chatt.

Min analys inleds med att undersöka hypotes 1: de intervjuades värdering av familjeförhållandet sätts i samband med aktiviteten i chattarna och hypotes 2: det finns ett

könsmönster i chattarna. Alla procent utskrivna är "giltig procent" (valid percent). Giltig procent avser den andel av provet som är giltigt, och uppkommer då en del av datan saknas. Data saknas då respondenter ej har svarat, eller svarat att de inte har en familjegruppchatt. För en översikt över respondenterna, se ruta 1.

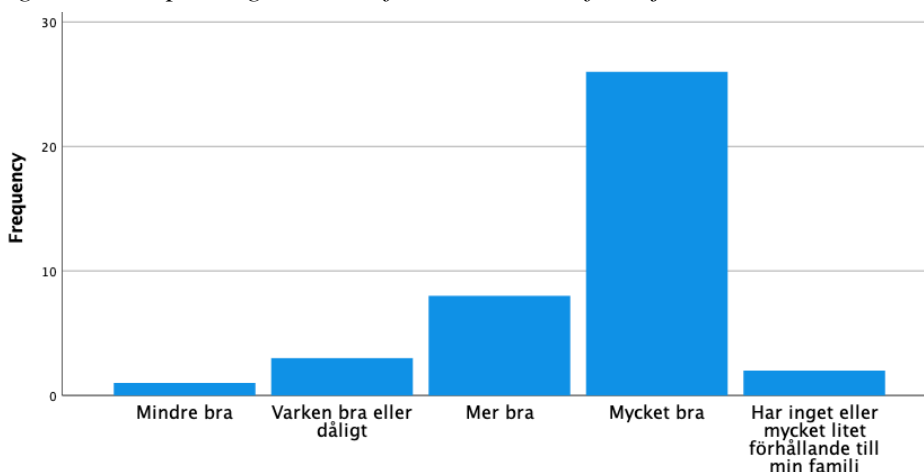
Figur 1.0. Stapeldiagram över hur ofta respondenter är aktiva i sin familjegruppchatt

De flesta av totalt 40 respondenter är aktiva i sin familjegruppchatt ibland, följt av ofta, nästan varje dag, och varje dag som vi kan se i figur 1.0.

Av dessa upplever majoriteten att de har ett "mycket bra" förhållande till sin familj. Se figur 2.0 för ett stapeldiagram över hur respondenter har svarat på frågan "hur skulle du beskriva ditt förhållande till din familj?".

Figur 2.0. Stapeldiagram över förhållande till familj.

Resultaten målar upp en mycket positiv bild av familjegruppchatt och upplevelsen av att vara del av en. 90.9 procent ansåg att chatten hjälpte dem att hålla kontakten med sin familj, 76.5 procent att den underlättade samordning av aktiviteter, ärenden, inköp och utflykter inom familjen. Samtidigt ansåg bara 3 procent att gruppen skapade osämja.

Dessa resultat går in i det som Cruz och Harindranath benämner som livets teknologi, där Whatsapp beskrivs som ett verktyg för arbete, släktskap, säkerhet, mikrostyrning och vardagsliv (Cruz och Harindranath, 2020). Samordningen av aktiviteter, ärenden, inköp och utflykter i chatten underlättar vardagslivet för de respondenter som svarat positivt på den frågan, samtidigt som den för över 90 procent av respondenter fungerar som ett verktyg för släktskap och samhörighet.

Tabell 1.0. Korstabulering av variabler “förhållande till familj” och “medlem i familjegruppchatt ja eller nej”

Medlem familjegruppchatt ja eller nej

			Ja	Nej	Total
Förhållande till familj	Mindre bra	Antal % within medlem	1 3.0%	0 0.0%	1 2.5%
	Varken bra eller dåligt	Antal % within medlem	3 9.1%	0 0.0%	3 7.5%
	Mer bra	Antal % within medlem	7 21.2%	1 14.3%	8 20%
	Mycket bra	Antal % within medlem	22 66.7%	4 57.1%	26 65%
	Har inget eller mycket litet förhållande till min familj	Antal % within medlem	0 0.0%	2 28.6%	2 5.0%
Total		Antal % within medlem	33 100%	7 100%	40 100%

Se tabell 1.0 för korstabulering av variabler “förhållande till familj” och “medlem i familjegruppchatt ja eller nej”. Korstabulering används då båda är kvalitativa variabler (Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen, 2018: 213).

Korstabulering används här för att jämföra inkomna svar. Det vi kan se är att ju högre respondenterna har skattat sitt familjeförhållande, desto fler har svarat att de är med i en familjegruppchatt. Mest talande är att 22 av de som svarat “mycket bra” på familjeförhållande är del av en gruppchatt, där fyra har svarat nej. Av de två som svarat “har inget eller mycket litet förhållande till min familj” så har ingen av dem en familjegruppchatt.

Chi2= 0.033 vilket innebär att sannolikheten för att slumpen skulle åstadkomma den skillnad i förhållande till familjen som vi ser mellan om du är med i gruppchatt eller inte är 3.3 procent (Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen, 2018: 216).

Viktigt är att Chi2 inte är ett sambandsmått. Det innebär att måttet inte kan säga oss hur mycket variablerna beror på varandra, utan anger endast om de är beroende eller oberoende av varandra. Chi2 används som ett enkelt verktyg för att undersöka slumpens inverkan på samband mellan kvalitativa variabler (Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen, 2018: 218;224).

4.6 Kvinnor mest aktiva i chatten

Tabell 2.0. Frekvenstabell över vem eller vilka som är mest aktiva i familjegruppchatten

Giltiga svar	Frekvens	Procent
Mamma	8	25.8
Samtliga medlemmar	5	16.1
Syster/systrar	3	9.7
Jag eller min mamma	2	6.5
Barnen	1	3.2
Jag och yngre syskon	1	3.2
Kusin	1	3.2
Kvinnor	1	3.2
Brors fru, syskon	1	3.2
Mamma och pappa	1	3.2
Min dotter	1	3.2
Min låsasmorsa och hennes morsa	1	3.2
Min svägerska	1	3.2
Pappa	1	3.2
Föräldrar och partner	1	3.2
Jag	1	3.2
Yngre medlemmar	1	3.2
Total	31	100.0
Inget svar (saknas)	9	

Saknas utgör 42.5 procent och är svar som "jag, föräldrar, syskon, släktingar" där det inte går att utröna kön alternativt inget svar. Vi kan tydligt se att kvinnor upplevs enligt respondenterna vara mest aktiva i familjegruppchatten. Det kan argumenteras för att kvinnor upplevs vara mest aktiva eftersom gruppchatten kan ses som ett feminint kodat forum, där de sedan förväntas och sedermera uppvisar det som West och Zimmerman (1987) förklarar i sin artikel om "att göra genus". Genus är enligt författarna en aktivitet, någonting som görs.

Dessa genusaktiviteter uppstår ur och härstammar från könskategorin du tillhör och förstärker dem i sitt utövande (West och Zimmerman, 1987:127).

Se tabell 2.0 för att se hur respondenter har svarat på frågan “vem eller vilka är mest aktiva i din familjegruppchatt? Dessa svar pekar på att kvinnliga medlemmar i familjen är mest aktiva, med 9.7 procent som svarade att sina systrar är mest aktiva och 25.8 procent att deras mamma är mest aktiv. Kvinnor återfinns tydligt i 9 av 17 kategorier. Näst störst kategori är “samtliga medlemmar” som 16.1 procent av respondenterna svarat.

Tabell 3.0: Korstabulering av variabler kön och hur ofta aktiv i familjegruppchatten

			Kvinna	Man	Total
Hur ofta är du aktiv i familjegruppchatten?	Aldrig	Count % within aktivitet	0 0.0%	1 100.0%	1 100%
	Ibland	Count % within aktivitet	9 75%	3 25%	12 100%
	Ofta	Count % within aktivitet	4 50%	4 50%	8 100%
	Nästan varje dag	Count % within aktivitet	7 87.5%	1 12.5%	8 100%
	Varje dag	Count % within aktivitet	3 75%	1 25%	4 100%
	Har ingen familjegruppchatt	Count % within aktivitet	3 50%	3 50%	6 100%
Total		Count % within aktivitet	26 66.7%	13 33.3%	39 100%

Se tabell 3.0 för en korstabulering av variabler kön och hur ofta aktiv i familjegruppchatten. Vad vi kan se från tabellen är att kvinnor överlag är mer aktiva i familjegruppchatten än män. Exempelvis är 87.5 procent av svaranden “nästan varje dag” kvinnor där 12.5 procent är män.

4.7 Familjeförhållande och kön påverkar chattaktiviteten

Min första hypotes predicerade att ett bra familjeförhållande ökar aktiviteten i familjegruppchatten. Ett bra familjeförhållande är uppmätt genom att respondenterna fick

ange förhållanden i familjen på en skala från “mycket dåligt” till “mycket bra”. Aktivitet i chatten är uppmätt genom en skala från aldrig till varje dag. Resultatet av regressionsanalysen visade på att familjeförhållande har en signifikant påverkan på aktivitet i chatten. $R^2 = 0.147$, $F(1,32) = 5.498$, $p = 0.025$. Resultatet fann stöd för H1.

Den andra hypotesen predicerade att respondentens könstillhörighet påverkar aktiviteten i familjegruppchatten. För att testa hypotesen gjordes en regressionsanalys som visar på att din könstillhörighet inte har en signifikant påverkan på aktivitet i chatten. $R^2 = 0.025$, $F(2, 31) = 0.390$, $p = 0.681$.

Det jag kunde se var att varken de kvinnliga deltagarna ($\beta = 0.075$, $p = 0.880$) eller de manliga ($\beta = -0.084$, $p = 0.866$) hade en signifikant påverkan på aktiviteten i familjegruppchatten.

En regressionsanalys gjordes för kontrollvariabel ålder. Resultatet visade på att ålder inte har signifikant påverkan på aktivitet i chatten. $R^2 = 0.031$, $F(1, 32) = 1.027$, $p = 0.318$. Det jag kunde se var att åldern ($\beta = 0.176$) inte hade en signifikant påverkan på aktiviteten.

5. Avslutning

5.1 Resultat

För att infria uppsatsens syfte har jag gjort en kvalitativ och kvantitativ analys av intervjuer och enkätsvar. I detta avsnitt följer en diskussion och en presentation av resultaten i analysen med avstamp i de centrala teman som uppkom ur både analyserna och den tidigare forskningen i ämnet.

Enligt Laan (2023) så skapas digital intimitet i chattjänster såsom WhatsApp då plattformen erbjuder kommunikationsmöjligheter som sträcker sig över klasserna, tillåter människor att samlas runt en gemensam sak och kan användas för att visa empati, humor, tröst och solidaritet människor emellan. Att familjegruppchatten skapar och erbjuder möjlighet för digital intimitet framkom i min kvalitativa analys. Respondenterna som var delaktiga i en familjegruppchatt talade om dessa i varma ordalag. I sina gruppchattar delar de med sig av vardagslivet och håller varandra uppdaterade på sina respektive liv. Gruppchatten är inte en plats för seriösa eller privata diskussioner utan används största delen av tiden som ett forum för att dela information, skicka bilder och media, fråga om välmående och hälsa samt för att dela med sig av gamla minnen et cetera. Familjegruppchatten ger en känsla av

stabilitet och samhörighet för majoriteten av respondenterna. Den hjälper dem att hålla kontakten, underlättar en samordning av ärenden och inköp samt är inte en primär källa till konflikt. Familjegruppchatten alstrar digital intimitet, ett begrepp som behandlar hur intimitet sker i digitala forum.

Det framkom dock i mina intervjuer att dessa känslor förknippas med gruppchatten förbehållet att familjeförhållandet redan är bra. Den kvantitativa analysen fann att familjeförhållandet har en signifikant påverkan på aktiviteten i gruppchatten. Nära till digital intimitet är Laans begrepp "att göra hem". Med "att göra hem" menas den sociala, materiella, kulturella och emotionella handlingen av att få en ny plats att kännas familjär. Jag fann i mina intervjuer stöd för att denna process sker i familjegruppchatten.

Valentine (2006) yrkar för digital intimitet som en följd av globalisering i kontext av transnationella familjer. Digital intimitet som fenomen kan också vara en följd av ett socialt och kulturellt skifte i västerländska samhällen som leder till att människor lever "tillsammans men åtskilda". Internet ökar möjligheterna för daglig och meningsfull kontakt för sådana familjer. Intimitet, ett begrepp som inbegriper mer än bara fysisk närhet, antas ofta vara beroende av att man befinner sig nära varandra geografiskt (Valentine, 2006; Francisco, 2015). Detta är inte fallet tack vare teknologins utveckling.

I mina intervjuer återfanns ett tema av att aktiviteten i gruppchatten ökade då familjemedlemmarna befann sig ifrån varandra. Att vara aktiv i familjegruppchatten under dessa omständigheter innebar att i ett digitalt forum reproducera det som annars kommer naturligt av att bo ihop; vardagslivet. Detta gav respondenterna en känsla av stabilitet och samhörighet då de befann sig annorstädes. Även i den kvantitativa analysen fanns stöd för detta.

I analysen framkom det hur respondenter använder sin familjegruppchatt för vardagliga tjänster och interaktioner. Cruz och Harindranath (2020) menar att chattjänster är ett verktyg för livet på ett ekonomiskt, kulturellt och socialt vis. Dessa chattjänster reproducerar redan existerande familjedynamiker samtidigt som de skapar möjligheter för nya. Resultatet av analysen visar att människor använder gruppchatten som ett verktyg för planering, säkerställande av familjemedlemmars säkerhet, för att bibehålla familjenarrativ och familjehistoria samt för att reproducera redan existerande familjedynamiker genom att exempelvis ge uppdateringar och skicka internskämt. Gruppchatten används mer under oroliga eller påfrestande tider såsom COVID-19 pandemin enligt intervjupersonerna. Detta

återfinns i Gong et al (2023) artikel där det framkom att användningen av gruppchattar under kriser leder till förbättrad familjhälsa och personligt välbefinnande genom förbättrad kommunikation. I situationer då fysisk kontakt är begränsad kan familjegruppchattar alltså associeras till bättre välbefinnande.

West och Zimmerman (1987) menar att genus inte är en uppsättning egenskaper utan någonting som skapas genom kontinuerlig interaktion och handling. Individer uppvisar "bevis" på sin könstillhörighet i vilken social situation som helst och förväntas också göra det. Det framkom i mina intervjuer att det som sker i familjegruppchatten främst berör omhändertagande och omsorg. Jag vill därför argumentera för att den kan ses som ett relativt feminint kodat forum. Som följd av detta är kvinnor mer aktiva och delar andra saker än män, saker som har med omsorg eller planering (emotionellt arbete) att göra.

Enligt Gong et al (2023) ökade pressen för omsorgsarbete på kvinnor under COVID-19 pandemin i Hong Kong. Studier visade att kvinnors digitala kommunikation ökade med syftet att kommunicera med familjen. Teknologi blev ett verktyg för att uppfylla de upplevda krav på omsorgsarbete som kvinnorna inte kunde utföra fysiskt (Gong et al, 2023: 9).

I intervjuerna framkom det tydligt ett könsmönster i chattarna. Kvinnor upplevs vara mer aktiva än män och på andra sätt. I regressionsanalysen framkom det att könstillhörigheten inte hade en signifikant påverkan på aktiviteten i chatten men min granskning av de svar som var skrivna i fritext under frågan "vem eller vilka är mest aktiva i din familjegruppchatt?" visar att majoriteten anser att det är de kvinnliga medlemmarna som är mest aktiva.

5.2 Brister i forskningsmetoder

Valet av att inkludera både en kvalitativ och en kvantitativ analys i denna uppsats kan kritiserars. Genom att endast göra en kvalitativ analys hade den kunnat vara än mer djupgående. Samtidigt gav den kvantitativa analysen viktig insikt som hjälpte mig i min konceptualisering av fenomenet.

Begrepp och teorier för denna uppsats kommer från artiklar om ämnen som rör intimitet, globalisering, teknologi och genus. Genom att använda andra artiklar som utgångspunkter och att inkludera mer traditionell sociologi, exempelvis familjesociologi, kan studien ha utvecklats ytterligare.

Sociala och kulturella faktorer kan ha påverkat de resultat som genererades av den kvalitativa analysen, det är möjligt att mitt val av nästan uteslutande europeiska intervjupersoner kan ha påverkat resultatet. Användningsmönstret i familjegruppchatten kan vara kulturellt betingat. Det finns även en möjlighet att andra utforskade faktorer kan ha påverkat de observerade sambanden..

5.3 Slutsats

Frågeställningarna var följande: a) vad är gruppchattens funktion och b) hur påverkar denna individers välmående och band till sin familj i ett globaliserat samhälle samt c) finns ett könsmönster i familjegruppchatten?

Utifrån studiens analys kan följande konstateras:

- Familjegruppchattens funktion är mångfacetterad. Chatten är en generellt positiv upplevelse och används i många delar av livet: för planering, för uppdatering och informationsutbyte, säkerställande av säkerhet och hälsa, emotionellt stöd och utlopp för allt ifrån solidaritet, till kritisk diskussion och humor.
- Familjegruppchatten upplevs skapa digital intimitet om intimitet och god sammanhållning redan finns i familjen. Digital intimitet ger en känsla av samhörighet, stöd, solidaritet och en känsla av "hemma" för respondenter som befinner sig ifrån sina familjer.
- Ett bra familjeförhållande påverkar aktiviteten i chatten positivt.
- Det framkom i intervjuer och i enkätsvar att kvinnor upplevs som mer aktiva än män i familjegruppchatten. Kvinnor skriver också andra saker och på andra sätt. Inget statistiskt signifikant samband för detta kunde hittas i den kvantitativa analysen.
- Inte heller ålder, som användes som en kontrollvariabel, hade ett statistiskt signifikant samband med aktiviteten i gruppchatten.

I en framtida studie kan enkäten göras mer explorativ och marknadsföras på ett sätt som tillhandahåller representativitet och generalisering för populationen.

För att samla in mer och bredda sin empiri kan en forskare i en framtida studie studera vad som skrivs i gruppchattar genom att få tillgång till sådana.

Forskning där fokuset läggs på de individer som *inte* är med i en familjegruppchatt rekommenderas som ett inslag i en framtida studie.

Förslag till framtida forskning är att undersöka om användandet av familjegruppchatten ser olika ut beroende på var du befinner dig i världen för att upptäcka eventuella kulturella eller sociala betingelser.

En större fråga som kan ställas är vad de sociala orsakerna av att behöva använda teknologi som ett sätt för att behålla familjrelationer är. Exempelvis menar Francisco (2015) att det är viktigt att se bortom de hyllade möjligheterna för intimitet som teknologi ger för transnationella familjer och föra en konversation kring varför de tvingas till att använda det. Hon talar om absurditeten i att använda teknologi som ett verktyg för intimitet, och benämner detta fokus på det positiva som en "fetischering av teknologi", någonting som i fallet av arbetsrelaterad migration skymmer kritik för en systematisk och lukrativ människohandel (Francisco, 2015: 188-189). Denna uppsats har till stor del fokuserat på de positiva följderna av att ha en familjegruppchatt och inte i samma utsträckning utforskat de bakomliggande orsakerna till att de existerar.

6. Referenser

Böcker:

Denzin, N. Lincoln, Y. (2013) *Strategies of qualitative inquiry*. USA: Sage publications, Inc.

Djurfeldt, G. Larsson, R. Stjärnhagen, O. (2018) *Statistisk verktygslåda 1- samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Eldén, S. (2020) *Forskningsetik - vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Lund: Studentlitteratur.

Rennstam, J. Wästerfors, D. (2015) *Från stoff till studie - om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Artiklar:

Cruz, E.G. and Harindranath, R. (2020) 'WhatsApp as "technology of life": Reframing research agendas', *First Monday*, 25(1), p. 1. doi:10.5210/fm.v25i1.10405. (2023-11-28)

Francisco, V. (2015). 'The Internet Is Magic': *Technology, Intimacy and Transnational Families*. *Critical Sociology*, 41(1), 173-190. <https://doi.org/10.1177/0896920513484602> (2023-12-04)

Gong, W.-J. *et al.* (2021) 'Family E-Chat Group Use Was Associated with Family Wellbeing and Personal Happiness in Hong Kong Adults amidst the COVID-19 Pandemic', *International journal of environmental research and public health*, 18(17). doi:10.3390/ijerph18179139. (2023-11-04)

Laan, N. ter (2023) 'Assalamu "Alaykum, Can We Add This Sister?": WhatsApp Group Chat as a Homemaking Practice among Dutch-Speaking Muhajirat in Morocco', *Religion & Gender*, 13(2), pp. 206–226. doi:10.1163/18785417-01302006. (2023-11-03)

Pearce, L.D. (2012) 'Mixed Methods Inquiry in Sociology', *American Behavioral Scientist*, 56(6), pp. 829-848–848. doi:10.1177/0002764211433798. (2023-12-26)

Valentine, G. (2006). Globalizing Intimacy: The Role of Information and Communication Technologies in Maintaining and Creating Relationships. *Women's Studies Quarterly*, 34(1/2), 365–393. <http://www.jstor.org/stable/40004765> (2023-11-17)

West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing Gender. *Gender and Society*, 1(2), 125–151. <http://www.jstor.org/stable/189945> (2023-11-29)

Webbsidor:

Internetstiftelsen (2021) *Nästan alla som är på nätet chattar*. <https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2021/digitala-kommunikationstjanster/nastan-alla-som-ar-pa-natet-chattar/#chatt>. (2023-12-25)